

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi raz na miesiąc.

Redaguje Biuro Związku.	Redakcyja i Administracyja Lwów, ulica Stryjska 1. 4.
Prenumerata roczna z przesyłką pocztową 5 kor.	Ogłoszenia 70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

TREŚĆ: Posiedzenia Wydziału Związku galicyjskich kas oszczędności. — Reskrypt w sprawie strat kursowych. — Ostemplowanie kwitów ekstabulacyjnych. — Udzielanie pożyczek hihotecznych przez sprzedaż papierów wartościowych. — Notatki: † Marian br. Błażowski. — † Karol Smolka. — W sprawie zamknięć rachunkowych kas oszczędności. — Wykaz wkładek za styczeń 1913. — Inseraty.

Posiedzenia Wydziału Związku galicyjskich kas oszczędności.

W niedzielę dnia 15. grudnia 1912 odbyło się w sali obrad gal. posiedzenie Wydziału zwołane w sprawie położenia kas oszczędności wywołanego silnym wycofywaniem wkładek z powodu pogłosek wojennych. Prezes Dr. Kwiatkowski na podstawie zestawienia dat ruchu wkładek za ubiegłe miesiące, skonstatował, że daje się widzieć dość znaczny ubytek wkładek, wynoszący w przecięciu 4% stanu kapitału wkładowego z końcem grudnia 1911 stosunek ten atoli w niektórych kasach jest znacznie gorszy, bo dochodzi do 7% a nawet wyżej. Wprawdzie lokacye ruchome kas oszczędności nie dawałyby powodu do jakichkolwiek obaw lub troski, lecz z uwagi, że kasy oszczędności, gdyby chciały swe lokacye ruchome zrealizować na wypłatę wkładek, musiałyby zredukować bardzo silnie kredyty co bezwarunkowo mogłoby niekorzystnie oddziaływać na ekonomiczne stosunki krajowe, przeto należało wdrożyć akcyę, mającą na celu przyjscia z pomocą nie tyle może samym kasom oszczędności — ale tym wszystkim, którym gwałtowna redukcya kredytów, jakimi ich kasy oszczędności zasilają, uniemożliwiłaby nie tylko prawidłowe rozwikłanie, ale nawet dalsze prowadzenie interesów.

Prezes naznacza, że w ostatnich dniach odbyła się u JE. pana marszałka krajowego konferencya dyrektorów banków i na tej konferencyi Prezes Dr Kwiatkowski, zażądał aby akcyja pomocnicza, która była przedmiotem obrad konferencyi rozciągniętą została na wszystkie kasy oszczędności w Galicyi. Żądanie to zostało jednogłośnie uznane za zupełnie usprawiedliwione.

W tym też czasie Związek wniósł memoryał i do c. k. rządu i do Koła polskiego; w memoryale tym domagał się rozszerzenia kredytu w Banku austrowęgierskim dla regulatywowych kas oszczędności przynajmniej do trzykrotnej wysokości funduszu rezerwowego, następnie by c. k. rząd część swoich zapasów kasowych lokował w kasach oszczędności, oraz aby c. k. ministerstwo spraw wewnętrznych w sprawie eskontu akceptów własnych kas

oszczędności zajęło to samo stanowisko, jakie zajęło w roku 1909.

Starania Związku zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem.

Dzięki bowiem interwencyi Wydziału krajowego Bank austrowęgierski otworzył kasom oszczędności nadzwyczajny kredyt do wysokości 50 milionów koron, z którego mogą korzystać za pośrednictwem Banku krajowego.

Odnośny reskrypt Wydziału krajowego wystosowany do Banku krajowego z dnia 3. grudnia 1912 LW. 180677 opiewa:

Bank austrowęgierski oświadczając skutkiem interwencyi Wydziału krajowego gotowość otworzenia kredytu wekslowego kasom oszczędności w naszym kraju istniejącym, uczynił przyznanie tego kredytu zależnem od warunku, że weksle portfelowe i akcepta tych kas żyrowane będą przez Bank krajowy. Wydział krajowy, przyjmując do wiadomości sprawozdanie Dyrekcyi Banku z dnia 30. listopada b. r. L. 107446R w sprawie przyznania już przez Bank krajowy kredytu, wymienionym w sprawozdaniu powyższem kasom, musi jednak zwrócić uwagę dyrekcyi, że w interesie pewności obrotu, Bank krajowy winien żądać w zamian za swe żyro dla weksli portfelowych i akceptów kas oszczędności odpowiedniego zabezpieczenia, a zarazem wzywa Dyrekcyę, by pośrednictwem swe w uzyskaniu przez kasy oszczędności kredytu w Banku austrowęgierskim uzależniła od przyznania przez interesowane kasy oszczędności prawa lustracyi tak przed przyznaniem kredytu jak i w czasie trwania stosunku kredytowego.

Również i interwencya Związku u c. k. rządu nie pozosiała bez skutku, bo i ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 27. listopada 1912 L. 11965 oznajmiło co następuje:

„Z powodu trudnego położenia, w jakim znajdują się kasy oszczędności w skutek obecnej krytycznej sytuacji, oznajmił pan minister spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 27. listopada 1912 L. 11965 M. J. co następuje: „Bank austro-węgierski upoważnił wszystkie filie swoje podobnie jak w roku 1909 do udzielenia kasom oszczędności runem zagrożonym wyższego kredytu przez przyjmowanie w eskont weksli od kas oszczędności za złożeniem podkładu w efektach przydatnych do zastawu, których

wartość może obliczona do 90% ceny kursowej pod warunkiem, że oprócz kasy oszczędności jedna przynajmniej z osób wekslowo zobowiązanych daje zupełnie pewną gwarancję. Nadto mogą kasy oszczędności lombardować w wymienionym Banku bez ograniczenia wartościowe, jednakże tylko wedle norm istniejących dla interesu lombardowego i według obowiązującej stopy procentowej.

O tem zawiadamiam wskutek dziś otrzymanego reskryptu JE. Pana Namiestnika z dnia 5. grudnia 1912. L. 17289 z uwagą, że wyżej wymienione sposoby t. j. akceptowanie weksli przez kasy oszczędności oraz zastaw papierów wartościowych celem przysposobienia koniecznej do wypłaty wkładek oszczędności gotówki dozwolony jest tylko w razie nieodzownej potrzeby aż do odwołania.

Wreszcie nadmieniam, że ewentualny brak norm w statutach kas oszczędności, odnoszących się do wymienionych interesów, nie będzie stanowił przeszkody do zastosowania ich w krytycznej chwili.

W dyskusji jaka się wywiązała na temat położenia kas oszczędności, zaznaczono, że w tych czasach zadanie kas oszczędności jest nader trudne — z jednej bowiem strony potrzebują one znacznych kapitałów na wypłatę wkładek — z drugiej zaś strony ich misja i ich cele jakie mają do spełnienia w społeczeństwie nie pozwalają im do gwałtownej i nagłej redukcji kredytów, celem zmobilizowania gotówki potrzebnej na wypłatę wkładek. Redukcyja taka mogłaby zabić życie ekonomiczne kraju i dlatego dotychczasowa akcyja rządu przez rozszerzenie kasom kredytu w Banku austrowęgierskim nie zaspokaja potrzeb kas oszczędności. — Dążyć przeto należy, aby rząd ulokował znaczniejsze kapitały w kasach oszczędności na pewien dłuższy okres czasu — i te kapitały mogłyby służyć na wypłatę wkładek — kredyt zaś uzyskany w Banku austrowęgierskim, czy to na weksle portfelowe czy też na własne akcepty kas oszczędności winien służyć na podtrzymanie życia ekonomicznego kraju — a to tem więcej, że w obec silnej restrykcji kredytów przez banki zwłaszcza pozakrajowe — grozi gospodarstwu społecznemu katastrofa. Kasy tą drogą postępując spełnią swoje zadanie i zasłużą sobie na wdzięczność kraju i społeczeństwa.

Zaznaczono dalej w dyskusji, że jakkolwiek byłoby o wiele lepiej, gdyby kasy oszczędności wzajemnie sobie mogły pomagać — ze względu jednakże niemal we wszystkich kasach oszczędności daje się odczuwać silny odpływ wkładek i nie można dziś przewidzieć czy wszystkie kasy nie będą zmuszone korzystać z nadzwyczajnych kredytów, nie można się dziwić, że Wydział krajowy rolę pośrednictwa w uzyskaniu nadzwyczajnego kredytu przelał na Bank krajowy — co atoli nie wyklucza w myśl reskryptu ministerstwa możliwości wzajemnej pomocy kas przez żyrowanie weksli jednej kasy oszczędności przez drugą.

W dalszym ciągu dyskusji poruszono sprawę podwyższenia procentu od wkładek. Uznano, że chwila obecna nie jest odpowiednia do podwyższenia procentu od wkładek, choćby tylko z tego względu, że obecne wycofywania wkładek przeważnie nie są spowodowane chęcią wyższego oprocentowania, lecz tylko nieuzasadnionym popłochem wojennym i brakiem ogólnym pieniądza w obrocie, z drugiej zaś strony podwyższenie stopy procentowej od wkładek musiałyby pociągnąć za sobą podwyżkę procentów od lokacyi czynnych.

Uchwalono również wnieść do rządu memoriał

w sprawie konkurencji banków co do przyjmowania wkładek oszczędności.

W końcu uchwalono jeszcze raz wziąć pod uwagę sprawę stworzenia centralnej organizacji finansowej dla kas oszczędności.

W niedzielę dnia 9. lutego 1913 odbyło się w sali obrad galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie posiedzenie Wydziału Związku galicyjskich kas oszczędności we Lwowie, zwołane specjalnie z powodu ostatniego reskryptu ck. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16. stycznia 1913 L. 44669 ex 1912 ogłoszonego w Nr. 1. „Oszczędności“ z r. b.

Prezes Związku Dr. Kwiatkowski zagaiwszy posiedzenie, w krótkich słowach wskazał na nieobliczalne wprost szkody, jakie — w razie ścisłego wykonania tego reskryptu — przyniosłby on nie tylko samym kasom oszczędności ale także całemu krajowi i wszystkim krajowym instytucjom emisyjnym.

Następnie zawiadamia Prezes, że Prezydium Związku, zaraz po otrzymaniu wiadomości o tym reskrypcie, zakomunikowało treść jego krajowym instytucjom emisyjnym jak: Galicyjskiemu Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu, Bankowi krajowemu, Bankowi hipotecznemu, nie mniej Wydziałowi krajowemu i gminie miasta Lwowa — wskazując na niebezpieczeństwa, jakie grożą kredytowi krajowemu, i gospodarstwu krajowemu, jeśli kasy oszczędności zmuszoneby były cały, około czterdzieści kilka milionów wynoszący zapas pupilarnych papierów krajowych rzucić na targ celem ich sprzedaży i zakupna rent. Niebezpieczeństwo jest tem większe, że przez narzucenie kasom obowiązku lokacyi 15% w papierach państwowych i pozostawienie im zaledwie 15% na inne lokacye ruchome, musiałyby w konsekwencji, wykluczyć na bardzo długie lata — jeśli nie na zawsze, — pupilarne papiery krajowe z posiadania kas oszczędności.

Ponadto porozumiał się Związek galicyjskich kas oszczędności z innymi Związkami celem wdrożenia wspólnej akcyi przeciw postanowieniom tego reskryptu.

W dyskusji jaka się wywiązała, scharakteryzowano ten reskrypt, wprost jako akt gwałtu i wyzyskania ze strony rządu swej władzy nadzorczej. Akt ten ze stanowiska prawnego uważać należy za nielegalny, gdyż regulatyw, który jest ustawą, normuje, że lokacya w papierach wartościowych jest dopuszczalna, ale nie ustanawia stosunku cyfrowego ani lokacyi ruchomych do nieruchomych, ani też stosunku poszczególnych rodzajów lokacyi ruchomych.

Ponadto scharakteryzowano ten reskrypt jako nielogiczny — gdy bowiem reskrypt z jednej strony uznaje, że kasy poniosły straty książkowe, skutkiem posiadania papierów wartościowych w swoich funduszach — i że skutkiem tego potrzeba znaleźć sposób, aby szkodliwe skutki tych strat chociaż tylko książkowych, załagodzić — więc nie konsekwencyą jest zmuszać z drugiej strony kasy oszczędności — do dalszego zakupna papierów wartościowych, — a jeszcze większą niekonsekwencyą jest zmuszać je do pozbywania się papierów, na których strata efektywna prawie że jest wykluczoną, — na papiery, na których strata efektywna prawie że jest nieunikniona.

Niekonsekwencyą dalej jest zmuszanie kas do tak wysokiej lokacyi w papierach państwowych niższej oprocentowanych niż przeciętna stopa procentowa od wkładek — co musi się ujemnie odbić na przeciętnej rentowności lokacyi.

Największa atoli niekonsekwencją jest groźba pod adresem kas oszczędności, że o ile one nie za stosują się w przeciągu dwu lat do postanowień re skryptu, nie otrzymają zezwolenia na rozdział darów i subwencji na cele dobroczynne i ogólnie poży teczne — a więc państwo, którego obowiązkiem jest popierać wszelką działalność i inicjatywę w kierunku humanitarnym, państwo którego Monarcha przy spo sobności jubileuszów panowania wielkodusznie o świadczył, że najmiłszym objawem przywiązania i hołdu dla Jego osoby będą fundacye na cele huma nitarne i dobroczynne, — to państwo zapowiada, że stawiać będzie przeszkody w humanitarnej działal ności kas oszczędności, — jeżeli się nie zastosują do postanowień szkodę im przynieść mogących.

Wobec ogólnej gwarancji za wkładki i należyte ich oprocentowanie bezcelowem i mogącem podko pać byt kas oszczędności jest żądanie jakiejś spe cyalnej gwarancji od gmin, które kasę oszczędności założyły — za straty kursowe, o ile one byłyby wię ksze niż fundusze rezerwowe.

W końcu uznano że reskrypt ten jest wprost niewykonalny, — i jako nad takim możnaby przejść do porządku dziennego, aby jednak nie dawać wła dzom nadzorczym pozorów i powodu do szykanowania kas oszczędności uchwalono przeciw temu reskryp towi zaremonstrować i starać się o jego uchylenie.

W tym też celu uchwalono wnieść memoriał do ck. ministerstw: spraw wewnętrznych, skarbu, rolnictwa i sprawiedliwości i żądać zupełnego uchyle nia reskryptu co do postanowień, nakładających na kasy oszczędności obowiązek zestosunkowania w przeciągu dwóch lat swoich ruchomych i nieru chomych lokacyi w stosunku 30:70, i lokowania po łowy lokacyi ruchomych w papierach państwowych, dalej postanowień co do listu gwarancyjnego a na tomiaśt o zezwolenie kasom do umorzenia strat kur sowych w przeciągu lat dziesięciu (zamiast pięciu), dalej aby lokacya w pupilarnych papierach krajo wych stała na równi z papierami państwowymi aby kasom oszczędności, wolno było efekty ulegające losowaniu i renty państwowe bilansować po kursie zakupna, aby wreszcie przy obliczaniu procentowego stosunku rezerw dla rozdziału zysków uważano jako rezerwy wszystkie fundusze, stanowiące prócz fun duszu obrotowego, własność kasy oszczędności.

Następnie uchwalono odpis memoriału prze stać wszystkim członkom Koła polskiego z prośbą o poparcie stanowiska kas oszczędności i o posta ranie się w drodze właściwej o uchylenie, względnie zmianę tego reskryptu w duchu żądań kas oszczędności.

W końcu uchwalono wysłać do Wiednia depu tacyę, któraby i w odnośnych ministerstwach i w Kole polskiem przedstawiła szkodliwe skutki tego reskryptu i domagała się jego zniesienia względnie zmiany w duchu uchwalonych przez Wydział rezolucyj.

Reskrypt w sprawie strat kursowych.

Zaraz po ogłoszeniu reskryptu ministerstwa spraw wewnętrznych w sprawie strat kursowych Związek galicyjskich kas oszczędności, chcąc zebrać szczegółowe daty tak co wysokości kapitału wkładkowego w galicyjskich kasach oszczędności z końcem roku 1912 jakoteż co do wysokości lokacyi funduszu obroto wego w papierach wartościowych, rozesłał do w s z y ś t k i c h galicyjskich kas oszczędności kwestyona ryusz, który miał także podać daty, co do kategorii papierów, znajdujących się w funduszach obrotowych kas oszczędności.

Pomimo, że sprawa dla kas oszczędności jest bardzo ważna nie wszystkie kasy nadesłały odpo wiedź na kwestyonaryusz Związku; na podstawie na desłanych jednak odpowiedzi, można sobie wyrobić dokładny obraz klęski, jaki czeka nasz biedny kraj, gdyby ten drakoński reskrypt pozostał w mocy i ści śle miał zostać wykonany.

Z dat, które mamy przed sobą wynika, że nie mał we wszystkich kasach oszczędności musiałyby nastąpić bardzo silna redukcya nie tylko kredytów hipotecznych, ale także kredytów osobistych, zmniej szenie się zaś rentowności lokacyi pociągnie za sobą podrożenie kredytu hipotecznego i osobistego.

Prócz odpowiedzi na pytania objęte kwestyo naryuszem, cały szereg kas nadesłał swoje opinie o reskrypcie, a dla zaznaczenia jednomyślności po glądów w tej sprawie pozwalamy sobie niektóre z tych opinij pomieścić.

Zaczynamy od najcharakterystyczniejszego okre ślenia Reskryptu: Reskrypt jest:

Nielegalnym: bo zasady lokacyi funduszy wkładkowych są usta w o w o uregulowane zmiana zatem tych zasad tylko w drodze usta w y nastąpić może. Czego rząd pruski tyle lat nie miał odwagi uczynić i nieuczynił (Vide Gesetz v. 23. December 1912. w Hannow. „Sparkasse“) to zrobił bez cere monii rząd austr. zaprowadzając „Rentenzwang“ drogą rozporządzenia.

Nielogicznym jest reskrypt, bo skoro jego wy danie straty kursowe spowodowało, to logicznie spodziewałyby się należało, że on raczej ograniczy, aniżeli rozszerzy ten dział lokacyi, który stał się źródłem tylu strat i kłopotów. Rząd każe się nam chyba odgrywać, za to ojciec bił skórę synowi!

Niemoralnym, bo salwuje i niedotyka właśnie tych kas, które są najgorsze t j. które nie mają wcale papierów i nie mają oczywiście strat kursowych, które nie mają wcale zysku i nie mają co rozda wać a wreszcie nie mają funduszu rezerwowego i nie mogą nic rozdawać. Te wszystkie kasy mogą gwizdać na reskrypt (cantabit vacuus coram latrone viator).

Nieprzymownym i niekulturalnym jest reskrypt skoro on zakaz spełniania aktów humanitarnych wskazuje jako środek właściwy do wymuszania ze strony kas nielegalnych świadczeń. — Reskrypt mówi bez ogródki: Jeśli nie nakupisz renty za 15% kapitału wkładkowego, to niech giną śmiercią głodową te dzieci w ochronkach, bo ja ci datku nanie nie za twierdze.

Kasa oszczędności miasta Tarnopola pisze:

Genezą rzeczzonego rozporządzenia najwyższej magistratury kas oszczędności były rozliczne petycye Związków kas skierowanych do rządu, a zmierzające do tego, by skutki strat kursowych za r. 1912 po niesionych na walorach będących w posiadaniu kas ile możności osłabić, by przeszkodzić temu, aby in tenzywna i skuteczna działalność tych intyucyi jed nym zamachem nie była zanulowaną, słowem, by w tej przełomowej chwili spełnić misję obywatelską w tej mierze, na jaką te tak bardzo pożyteczne Za kłady w całej pełni zasługują.

A było to zaiste szczytne nad wyraz żądanie.

Bo jeżeli zważymy, że wedle aproksymatyw nego obliczenia, w tresorach kas przechowane są walory w wysokości 1.95 miliardów koron, że straty kursowe za r. 1912 oszacowane są na zwyż 100 mi lionów, że czyste zyski dosięgają zaledwie kwoty 25 milionów koron rocznie, zrozumiemy z jaką troską kasy patrzyły w przyszłość i jak ważną rzeczą było temu stanowi rzeczy zaradzić.

A jeżeli przeczytamy postanowienia powołanego reskryptu, jeżeli zadamy sobie pytanie czy cytowane rozporządzenie, do określonego mu zadania zmierzają, musimy z całą stanowczością odpowiedzieć negatywnie.

Bo jak się przedstawia sprawa w rezultacie? Zamiast ulg, zamiast dobrodziejstwa — cały szereg wymogów, absolutnie nie do spełnienia! — stawiających kasy w położeniu, z którego żadną miarą wyjść nie mogą. A podkładem wszystkiego przymus zakupywania przez kasę walorów przez państwo emitowanych.

I tu się dopiero okazuje jak mało zrozumienia mają czynniki decydujące dla zadania i posłannictwa kas oszczędności.

Jeżeli bowiem zważymy, że monopol tychże kas do zbierania wkładek należy już dawno do historii, że z każdym dniem wzrasta się konkurencja ze strony najrozmaitszych instytucji koncentrujących w swoim ręku gross kapitałów wolnych, jeżeli weźmiemy pod uwagę rozliczne postulaty jakie ludność do tych kas stawia, dojdziemy niewątpliwie do przekonania, że nadzór rządowy zamiast ułatwić kasom spełnienie ich zadań stawia ciągle i zawsze cały szereg trudności, które w rezultacie mogą wprost rozwijać kas zatomować i spowodować, że kasy te odgrywające tak ważną rolę w życiu ekonomicznym będą musiały z widowni zniknąć.

Bo jakżeż inaczej nazwać w mowie będące zarządzenie. Jest to tylko wykorzystanie przymusowego położenia kas by je zniewolić do tego, aby dla zaradzenia trudnościom bilansowej natury zakupywały renty i to wśród takich warunków, Zdaniem naszym o uruchomieniu lokacji kas obecnie nawet mowy być nie może.

Wypowiadanie pożyczek hipotecznych w obecnej chwili jest całkiem niemożliwe — spowoduje to cały szereg kataklizmów gospodarczych, do czego kasy oszczędności nie mogą żadną miarą przyłożyć ręki. A cóż począć z resztą lokacji ruchomych? — Czy można teraz nawet marzyć o tem, by dłużnicy kas wśród tej niebywałej depresji mogli na zawołanie spłacać wszystkie swoje zobowiązania, po to, by te kasy w swoich tresorach gromadziły gotówkę na zakupno rent.

Przecież obecna opresja wszystkich kas spowodowaną była tylko tem, że Zarządy kas spoczywające w rękach obywateli zdawały sobie dokładnie sprawę z obecnego położenia i niechcąc brać na siebie odpowiedzialności z całą oględnością wglądały w położenie swojej klienteli przy ściąganiu swoich wierzytelności na wypłatę zgłaszających się wkładek.

A czyniły to w tym celu, by wzmocnić zaufanie ludności, by z chwilą gdy powrócą normalne stosunki znowu stać się zbiornikiem kapitałów i je odpowiednio inwestować.

Z tych tedy powodów należy dołożyć wszelkich starań, by to drakońskie zarządzenie nie weszło w życie przyczem niech nam wolno będzie zauważyć, iż podzieliłamy najzupełniej zdanie wyrażone w kilku dziennikach, że tego rodzaju postanowienia, które mogą taki przewrót wywołać w życiu kas oszczędności, nie mogą żadną miarą być wydane w drodze zwykłego rozporządzenia, lecz tylko w drodze ustawy przez parlament uchwalonej.

A nie wątpimy, że jeżeli takie przedłożenie rządowe wejdzie pod obrady parlamentu — spotka się ono z takim przyjęciem na jakie w całej pełni zasługuje.

Kasa oszczędności miasta Sambora:

„Zarządzenia powyższego reskryptu uważać na-

leży za niezmiernie szkodliwe, a jeśli nie w zupełności kwestyonujące to jednak w wysokim stopniu utrudniające byt i rozwój kas oszcz. na przyszłość, ze względu na nałożony na kasy oszcz. obowiązek lokowania 15% kapitału wkładek w papierach państwowych. O ile wymagane pow. reskrytem ustosunkowanie lokacji nawet w przeciągu dłuższego czasu byłoby niezmiernie utrudnionem, to jest ono dla nas — a przypuszczamy, że i dla większości galic. kas oszcz. w przeciągu 2 lat wprost niemożliwym. Kasa nasza uwolniłaby mogła swe kapitały inaczej dotychczas zatrudnione — a na przyszłość mające być ulokowane w rencie państwowej — jedynie przez restrykcje w kredycie wekslowym, przez sprzedaż dotychczas posiadanych walorów, a wreszcie przez wypowiadanie pożyczek hipotecznych.

Z chwilą nastania normalnych stosunków obowiązkiem kasy będzie nie restryngować kredyt wekslowy, lecz owszem w miarę powrotu wycofanych pod wpływem paniki wkładek i napływu nowych przez intensywniejszy eskont weksli przyjąć z pomocą klienteli kasy dla powetowania strat gospodarczych w obecnej kryzysie poniesionych. Sprzedaż papierów wartościowych dla uzyskania środków dla zakupna renty państwowej jest dla kasy wprost niemożliwą, gdyż papiery wart. zakupione po kursie wyższym musiałyby być sprzedawane po kursie dziś znacznie niższym — a przecież w razie rzucenia na targ pieniężny większej ilości papierów wart. kraj. instytucji emisyjnych ze strony wszystkich kas oszcz. nastąpiłaby dalsza ich deprecyacja; tak więc straty kursowe — dziś jedynie książkowe, bo przecież kasa nie nosi się z zamiarem realizacji papierów wart., lecz czekać będzie ich wylosowania — zmieniłyby się na straty efektywne.

Trzecia droga do uzyskania środków na zakupno renty państwowej — to wypowiadanie pożyczek hipotecznych — również niedoprowadzenia bez narażania na ruinę wielu dłużników hipotecznych. Nie dysponują oni w każdej chwili takim kapitałem własnym, by pożyczkę wypowiedzianą spłacić, nie otrzymają oni również kapitału od instytucji emisyjnych, które na długi czas będą musiały kredyt hipot. ograniczyć z powodu deprecyacji papierów wart. ich emisji sprzedawanych masowo przez kasy oszcz. i z powodu braku widoków poprawy kursu ich papierów na przyszłość z powodu utraty takiego odbiorcy na papiery, jakim są dotychczas kasy oszcz. Pośrednio godzi więc powyższy reskrypt i w byt i rozwój krajowych instytucji emisyjnych. Nie należy również zapominać, że ruch budowlany, budzący się do życia w miastach prowincjonalnych, a przez kasy oszcz. gorliwie nieraz popierany, w zupełności musiałby ustać.

A gdyby nawet uzyskanie kapitałów jedną z powyższych dróg było dla kas oszcz. możliwym, to gospodarka ich byłaby niezmiernie utrudnioną, gdyż 15% kapitału wkładowego w nisko procentowej rencie państwowej — oprocentowanej niżej niż stopa % od wkładek w kasach prowincjonalnych — przynosiłoby kasom oszcz. stratę. Musiałby więc dla pokrycia kosztów administracyjnych i dla wykazania takich samych jak dotychczas zysków albo obniżyć stopę % od wkładek narażając się na ucieczkę kapitału wkład., który gdziekolwiek indziej lepiej mógłby być ulokowanym, albo musiałby zdecydować się na wydatne podwyższenie stopy % od pożyczek hipot. i kredytu wekslowego utrudniając byt materialny dłużników hipot. czerpiących i tak małe dochody z niskich czynszów w niektórych miastach prowincjonalnych.

Z tego też powodu konieczną jest dla uchyle-

nia powyższego reskryptu jak najenergiczniejsza akcja ze strony Związków kas oszcz., która tembardziej może liczyć na pomyślny wynik, iż swoboda lokowania kapitału zagwarantowana regulatywem a więc aktem legislacyjnym ograniczoną i ukróconą zostaje aktem administracyjnym“.

Kasa oszczędności miasta Sanoka:

„Reskrypt ministerstwa spraw wewnętrznych z 16 stycznia 1913 wydany w sprawie książkowych strat kursowych o ile takowym chce ministerstwo zmusić kasy oszczędności, by przy lokacjach ruchomych i nieruchomości zachowały stosunek 30 : 70 i by połowa lokacji ruchomych umieszczoną była we walorach państwowych, oraz o ile w pewnych wypadkach każe żądać od gmin, które założyły kasę, listów gwarancyjnych — jest sprzeczny z podstawą, na jakiej opierają się kasy oszczędności a dla kas oszczędności i dla kraju naszego wielce niebezpieczny i szkodliwy.

Kasy oszczędności oparte są na statutach unormowanych na przepisach regulatywu z roku 1844 stanowiącego ustawę dla kas oszczędności a więc postanowienia sprzeczne z dotychczasowymi postanowieniami statutów mogłyby być wydane tylko w drodze ustawy ale nie w drodze zarządzenia administracyjnego, jak to czyni powyższy reskrypt, gdyż chce zmusić kasy oszczędności nie tylko do przyjęcia i zachowania pewnego stosunku w lokacjach ruchomych i nieruchomości ale nawet do lokowania funduszków kas w pewnych oznaczonych papierach. Reskrypt ten pozbawia więc kasy oszczędności swobody jaką pod tym względem kasy dotąd mają.

Żądanie od gmin wystawiania jakichś szczegółowych listów gwarancyjnych nie ma żadnego uzasadnienia a nawet jest wysoce szkodliwe. Nie ma uzasadnienia, gdyż miasta i powiaty, które założyły kasy, przyjęły wedle statutów porękę za wszystkie wkładki całym swoim majątkiem a więc dla bezpieczeństwa tych wkładek nie potrzeba od miast i powiatów żadnych dodatkowych listów gwarancyjnych, jest zaś takie żądanie wysoce szkodliwym, albowiem może wzbudzić u wkładających podejrzenie, że przyjęcie przez miasto lub powiat gwarancji w samym statucie kasy oszczędności nie ma żadnej wartości i że aby gwarancja miała jakąś wartość, to trzeba jeszcze osobnych szczegółowych listów gwarancyjnych. Ze zaś raz zbudzone takie podejrzenie byłoby zabójczem dla kas oszczędności, to wątpliwości nie ulega.

Żądanie reskryptu, aby kasy oszczędności lokowały swoje fundusze w walorach państwowych i to w tak wielkiej ilości jak tego żąda reskrypt, nie tylko nie uchroni na przyszłość kas oszczędności od strat, ale przeciwnie narazi je na większe jeszcze straty, raz dlatego iż przedewszystkiem obniża się kurs walorów państwowych, co jest nie tylko dzisiaj ale co będzie także w przyszłości a powtóre, że walory państwowe dają 4% procent kasy oszczędności zaś dają przeważnie od swoich wkładek 4¹/₂ a nawet 5% — a więc musiałyby albo od 15 procent wszystkich swoich funduszków tracić pół procentu, albo podnieść procent od swoich pożyczek hipotecznych i od weksli, a więc albo szkodzić pobieraniem wysokich procentów włościanom, rzemieślnikom i małym kupcom to jest tym, którzy najwięcej pomocy potrzebują, albo odstraszać ich od szukania kredytu w kasach oszczędności.

Wprawdzie głównym celem kas oszczędności jest przyjmowanie wkładek oszczędności i ich należyte administrowanie, ale jest także ich celem przychodzić w pomoc włościanom, rzemieślnikom i małym kupcom, a wskutek tego fundusze kas oszczędności

ulożone są głównie na hipotekach i we wekslach a w małej tylko części w papierach wartościowych“.

Powiatowa kasa oszczędności w Ropczycach:

Dodatkowo do przesłanego już poprzednio W. Panom odpowiednio wypełnionego kwestyonariusza, dołączamy i nasz głos protestu przeciw bezwzględemu zastosowaniu w przyszłości reskryptu Minist. spr. wewn. z d. 16/1 b! r. — odnośnie do przymusowego zastosowania lokacji do 70 : 30 we funduszu obrot. i lokowania 30% wkładkowego kapitału w papierach wart. z czego 15% miałyby pójść na zakupno walorów państwowych.

Przymus ten musiałby dla tut. Kasy — oraz dla wielu innych mniejszych kas powiatowych, stworzonych przedewszystkiem dla dobra włościaństwa — przynieść jak najgorsze skutki.

Z 30-to letniej naszej praktyki okazało się, że tut. kasa jedynie tylko w zakresie pożyczek hipotecznych mogła wśród włościan skuteczną rozwinać działalność — i w tym dziale z pożytkiem fruktyfikować kapitał wkładkowy, gdyż dział wekslowy — z powodu braku handlu i przemysłu w powiecie był zawsze bardzo ograniczony.

Zastosowanie bezwzględnie żądań Ministerstwa miałyby ten skutek, że musielibyśmy już dziś — mając w d. 31/12 1912 zwyż 66% lokowanych w pożyczkach hipotecznych i komunalnych — przy wypowiedzianych wkładkach — nie tylko zastanowić zupełnie udzielanie pożyczek — ale równocześnie zredukować dział wekslowy ze szkodą klienteli naszej i naszą własną, aby zakupić papiery wart nie mogące nam prócz straty — przysporzyć żadnej zwyżki procentowej, potrzebnej przecie, aby pokryć w pierwszym rzędzie koszty administracyjne.

Przy obecnym stanie kapitału wkładkowego — nie bylibyśmy w stanie — bez znacznego podniesienia stopy proc. od pożyczek hipot. (co bez równoczesnej podwyżki % od wkładek przeprowadzić trudno) z 70% lokowanych na pożyczkach hip. i komunal. wkładek pokryć kosztów administracji nle mówiąc już o wykazaniu jakichkolwiek zysków.

Czy Rząd chciałby w ten sposób zupełnie sparaliżować naszą działalność — aby umożliwić żywiolom niepowołanym uprawianie wśród włościaństwa lichwy na nowo, z którą walczyliśmy skutecznie przez lat 30?“

Kasa oszczędności Nowego Sącza:

„Udzielony nam reskrypt c. k. Ministerstwa z 16/1 1912 jest dla kas oszczędności niekorzystny i szkodliwy, posuwa on kasy oszczędności do podrzędnego stanowiska miejscowych instytucji finansowych, zwłaszcza w Galicyi, gdzie dla wzmocnienia dobrobytu ludności jest tani kredyt tak hipoteczny jakoteż wekslowy koniecznie potrzebny.

W porównaniu do innych krajów koronnych notuje normalny procent Galicyę o 1% wyżej, gdy zatem galicyjskie kasy oszczędności płacą od wkładek 4¹/₂%, płacą inne kasy oszczędn. 3¹/₂% już z tego wynika, że 4% renty państwowe uie pokrywają 4²/₂% oprocentowania wkładek ni kosztów administracyjnych i podatków, które 7/10 do 8/10% wynoszą.

Posiadamy przy funduszu obrotowym efektów krajowych a nie renty za 294.700 nominale i te nam ciężą, zwłaszcza te oprocentowane po 4%, bo w razie zapotrzebowania gotówki gdy one nizko w kursie stoją można je tylko ze stratą sprzedać albo ze stratą czyli po większym procencie, jak one same niosą, lombardować.

Daleko lepiej posiadać dobre weksle, i te na wypadek potrzeby reeskontować w Banku austro-węgierskim, u którego kasy oszczędności posiadają

kredyt do wysokości funduszu rezerwowego. Nie wiadomo, czy Ministerstwo na myśli ma lokację w rentach państwowych 15% z majątku obrotowego, czy razem z funduszem rezerwowym (§ 23 statutów przepisuje użytkowanie funduszu rezerwowego w taki sposób, jak u wkładek), dalej nie wiadomo, co spowodowało Ministerstwo do wydania nowego rozporządzenia, czy troska o inieres kas oszczędności, ażeby do dyspozycji w razie niespodzianej potrzeby posiadały zapas ruchomy w efektach publicznych na giełdzie notowanych, czy też interes Skarbu państwa, by renty państwowe kursowo podnieść, w pierwszym wypadku mielibyśmy we funduszu obrotowym 294.700 K. — 5 45% i w funduszu rezerwowym 413.000 K. — 7'66 razem za 15'11% w stosunku do wkładek w efektach, ale nie państwowych, tylko krajowych galicyjskich lokowanych, brakowałoby nam jeszcze zakupić 1.89% renty, w drugim wypadku zmuszeni będziemy sprzedać efekta krajowe i zakupić z stratą renty państwowe.

Praktykowano dotąd, że na pokrycie procentów od wkładek oraz podatków i kosztów administracyjnych, pobierano od pożyczek hipotecznych więcej 1% (zatem 5%^{1/3}), aniżeli od wkładek płacimy, a gdy hipoteki stanowią tylko 70% razem już z pożyczkami komunalnymi, które przynoszą tylko 5%; lokacja u innych instytucji 4 lub 4^{1/2}%, obligacje publiczne 4%, pozostałość kasowa i zaliczki żaden % — dla wyrównania zapotrzebowania, eskontujemy weksle na 6 lub 6^{1/2}%, ale wyrównanie to osiągnie się, jeżeli wysokość eskontowanych weksli wynosić będzie około 20% w kładek, ale przez sprowadzenie 4% rent w wysokości 15% a zniżenie hipotek do 70%, pozostaje do dyspozycji na eskont weksli jeno na 13%.

Rezultat będzie taki, że zaledwie pokryjemy procenta od wkładek i administrację, na cele dobroczynne nic nie pozostanie, a ponadto ograniczymy kredyt na hipoteki i weksle, zwłaszcza, że realności tak gruntowe jak i domowe wyższego procentu jak 5% nie są w stanie ponosić, a na tak niski procent tylko kasa oszczędności pożyczki udziela.

Nadmieniamy, że z końcem r. 1912 mieliśmy przy funduszu obrotowym stratę kursową 18.184'50, którą częściowo z funduszem rezerwowym 17.079'97 resztę zaś ze zysków 1.104'53 pokryliśmy, przy funduszu rezerwowym ogólnym, do którego nie mamy osobnego funduszu na straty. strata kursowa wynosi 29.681'20 a pokryta częściowo z zysków za rok 1912 kor. 8081'39 a resztę 21.599'81 odpisano z tego funduszu.

Jak wskazują czasopisma, w mowie będące rozporządzenie ministeryalne wywarło niezadowolenie u kas oszczędności, a związki kas zamierzają poczynić odpowiednie kroki celem uchylecia lub zła-godzenia zarządzenia, nam rozchodzi się głównie o to, by nie wymagano wprowadzenia renty, jeno pozostawiono nadal efekta krajowe galicyjskie: jak Banku krajowego, Tow. kred. ziemsk., obligacje pożyczki krajowej i propinacyjnej, Banku hipotecznego, dalej ażeby przyjęto zasadę, że owa 15% renta składać się może z funduszu obrotowego i funduszu rezerwowego razem.

Miejska kasa oszczędności w Przemyśle:

„Przedewszystkiem zdaniem naszym c. k. Ministerstwa niemiałby mocy samoistnie, wydawać takich zarządzeń, które naruszają postanowienia regulatywu z 1844 i statutów Kasowych.

Kwestya lokacyi 15% kapitału wkładkowego w papierach państwowych jest właśnie tem narusze-

niem praw kasowych. — Albowiem w myśl §. 4 regul. tj. dekretu kancel. nadw. zezwolenie na zakładanie Kas oszczędności i na zatwierdzenie statutów należy do Korony, która prawo to pat. z 2611 1852 dz. up. 253 przeniosła w ramach regulatywu na c. k. Ministerstwo spraw wewnątrz.

Ponieważ jednak cyt. reskr. przekracza postanowienia regulatywu — i wkracza w cyfrowy obowiązek lokacyi wkładek w papiery rządowe tj. w autonomię Kas — przeto reskrypt ten wkracza w dawne prawa Korony, które od czasu ery konstytucyjnej — tylko do czynników ustawodawczych należą.

Tylko więc drogą ustawy (jak to w Prusiech uczyniono) mogłoby zarządzenie takie prawnie być wydane.

Lecz o wiele silniejsze są pobudki czysto ekonomicznej natury — sprzeciwiające się żądaniu reskryptu omawianego.

Reskrypt każe 15% kapitału wkładkowego ulokować w przeciągu dwóch lat w walorach państwowych. — Jest to za wielkie wymaganie połączone z ogromną trwałą stratą.

Projekt ustaw w archiwum parlamentarnem złożony, — tak dalece też nie sięgał i pragnął tylko lokacyi procentowej w rentach „własnego majątku“ kasowego tj. funduszu rezerwowego a nie wkładkowego! boć walory państwowe są dziś papierami najniżej oprocentowanymi i najwięcej fluktuacyi kursowej z powodów politycznej natury podległymi. — Kurs giełdowy wykazuje np. że 4% renty w przeciągu lat ostatnich czterech z 98'25 kor. spadły na 85'95 k. a nawet 82'30 k. ! — W skutku tego przy każdorocznem bilansowaniu będą musiały zachodzić znaczne różnice, które wywierac mużą wpływ miarodawczy na majątek Kas i zyski — a tem samem na akredytowanie, na byt i rozwój wielu instytucji humanitarnych na pomoc Kas stale oczekujących.

Od przyczyn zatem zupełnie od gospodarstwa kasowego a nawet krajowego nie zawisłych, byt tysięcy ludzi będzie poważnie zawisły, co do zaufania ogółu szerokiego do Kas oszczędności przyczynić się nie może.

Dalej Kasy oszczędności poniosą efektywną znaczną stratę materyalną — posiadając znaczną ilość rent.

Ogólnie bowiem przyjęto czynną stopę 4^{1/2}% a gdy nadto 0'06 jako rentowy podatek zapłacić należv — to przy 4% rencie, Kasa musi (do 15% wkładek) dołożyć 0'56% nielicząc kosztów administracyi i podatków.

Wszak to jest strata 560 kor. na 100.000 kor. Czyż to można nazwać dobrą gospodarką obcych funduszw?.. Czy takim gospodarzom chętnie powierzy się oszczędzone pieniądze, czy ewt. z powodu jakiejś zawieruchy politycznej pan ka niewywoła uzasadnionego runu na Kasy?... zwłaszcza, że na nom. 100 kor. li tylko 75% wartości kursowej — gotówką Kasa otrzymać może!

Wymagany stosunek lokacyi w walorach państwowych — jest dalej uszczerbkiem narodowym — bo zamiast nabywanie papierów lokacyjnych krajowych — musiałyby Kasy przeciwnie te papiery na targ rzucić — wzgl. ich nie kupować — tj. podaż wzmocnić a popyt ograniczyć, w skutek czego kurs ich więc i byt instytucji krajowych zniżyć — podciąć a natomiast gotówkę swą poza kraj wydać.

Już i tak Galicya i W. Ks. krak. jest dość eksploataowaną przez obce Banki — czyż więc ma jeszcze z woli rządu pozbywać się swego dorobku?

Gotówkę tę potrzeba atoli zdobyć ewt. cofnąć z lokacyi hipotecznej.

A więc należy pewną ilość hipotek wypowiedzieć i ściągnąć — tj. właściciele realności wyczuć ewt. z ich majątku wzgl. narazić na znaczne straty z korzyścią dla obcych znowu banków! ... Takie postanowienie jest więc asocyalne.

Jeżeli wreszcie c. k. Rząd — chce przymusowo regulować kurs owych rent — to: dlaczego w tym kierunku niemają ponosić równy ciężar z kasami — banki — Tow. ubezpieczeń i Tow. zarobkowe i gospodarcze — Zakłady od wypadków i zabezpieczeń?

Miara ciężarów niechaj będzie przynajmniej jednakową, chociaż Kasy oszczędności jako instytucje humanitarne, na zysk nieobliczone — winne być korzystniej traktowane niż inne zakłady!

Z tych powodów uważamy reskrypt omawiany nie do przyjęcia za szkodliwy“.

Kasa oszczędności miasta Stanisławowa:

Oświadczamy się stanowczo przeciw zarządzeniu lokacyi 15% funduszów w papierach państwowych, a tem samem krępowaniu wolności Kas w lokowaniu funduszów podług przepisów swych statutów. W wzorowym statucie dla Kas oszczędności wydanym ustawowo nie znajduje się podobna klauzula, zatem i zmiana treści statutu, musi być ustawowo, a nie dowolnie przeprowadzona“.

Powiatowa Kasa oszczędności w Wieliczce:

„Postanowienia reskryptu Ministerstwa Spraw wewnętrznych są według naszego zdania nieuzasadnione i niewykonalne. Każda instytucja finansowa a więc i Powiatowa Kasa Oszczędności w Wieliczce lokuje swój kapitał wkładkowy odpowiednio do potrzeb mieszkańców tak miasta jak i powiatu i niemożliwą jest natychmiastowa zmiana sposobu lokacyi t. j. w ciągu dwóch lat a nawet i w późniejszym czasie niewykonalny jest rozdział kapitału w stosunku żądanym przez Ministerstwo, albowiem wypadłoby wypowiedzieć pożyczki hipoteczne przenoszące 70% kapitału wkładkowego a względnie zaskarżyć i zlicytować czyli zrujnować cały szereg właścicieli realności i rzucić ich w ręce lichwiarzy, co ze względu na cel i zadanie Powiatowej Kasy Oszczędności jako instytucji humanitarnej jest niemożliwe i niedozwolone.

Tendencją i zadaniem Kasy oszczędności jest lokować pewną część kapitału wkładkowego w portfelu wekslowym, który Kasa oszczędności na podstawie postanowienia statutowego może użyć na zebranie kapitału przez reeskont własnych weksli dla wypłaty wypowiedzianych wkładek, gdyby innego funduszu do dyspozycji nie było.

Nadwyżkę nieulokowanego funduszu obrotowego może użyć Kasa na zakupno papierów wartościowych jednak nie można uważać tej lokacyi jako stałej: jestto zatem tylko lokacya chwilowa, przejściowa. Tak samo może Kasa ulokować nadwyżkę funduszu obrotowego na rachunek bieżący w innej instytucji krajowej większej i ta lokacya jest według naszego zdania najkorzystniejsza i najpewniejsza albowiem nie naraża Kasy oszczędności na stratę kursu, która powoduje rachunkową stratę roczną jak obecnie bardzo dotkliwą dla Kasy oszczędności. Dotychczas lokują Kasy oszczędności swoje nadwyżki funduszu obrotowego w papierach wartościowych ulegających losowaniu, przez co może Kasa oszczędności stratę rachunkową spowodowaną spadkiem kursu wyrównać względnie pokryć po wylosowaniu walorów otrzymując wartość nominalną.

Przy zakupie rent państwowych jest sytuacja odmienna, bo jest to papier bardzo czuły na wszelkie zmiany polityczne, skutkiem czego kurs tego rodzaju walorów jest przy każdej zawierusze politycznej zawsze niższy od kursu innych papierów wartościowych

i rzadko kiedy dochodzi do wartości nominalnej, a papier taki nigdy nie może być wylosowany.

Okoliczność ta przemawia bezwarunkowo przeciw projektowi nabywania rent państwowych przez Kasę oszczędności, bo zakupno i posiadanie rent państwowych musi narazić Kasę oszczędności na efektywne nigdy nie powetowane straty“.

Kasa Oszczędności miasta Stryja:

„Reskrypt nie powinien pozostać bez odpowiedzi, gdyż jego ustęp 7. kryje w sobie zamach na autonomię Kas i jest zwłaszcza dla kas Galicyjskich nie tylko szkodliwy ale wprost zębny.

W Galicyi jest stopa procentowa na ogół większa niż w Wiedniu lub krajach zachodnich, jest ona też większą niż dają papiery kredytowe.

Jeżeli Kasa płaci od wkładek 4½% a nawet więcej, a to jest na prowincyi regułą, to lokowanie tych wkładek w papierach nie przyniesie Kasie zysku lecz stratę.

Lokacje Kasy muszą już dla samej jej egzystencji przynosić najmniej 1½% ponad stopę procentową wkładek, a tego papiery nie dadzą.

Papiery nie są także lokacją ruchomą, bo gdy brak gotówki na targu, nikt papierów nie kupi, a przy lombardowaniu ich można dostać zaledwie 75% gotówki na 7% — co robi w przybliżeniu dwa razy tyle, co papier przynosi.

Zakupywanie papierów nadaje się zatem na lokację funduszów rezerwowych z obrotu wyjętych.

Właściwą lokacją ruchomą jest weksel, który ma jeszcze tę dobrą stronę, że stopę eskontu można dowolnie regulować

W drugiej linii ruchomą lokacją nazwalibyśmy wkładki w innych kasach, dające się najdalej do 2-ch miesięcy zrealizować

Papiery wartościowe dopiero w trzeciej linii mogą być za lokację ruchomą poczytane.

Przyjmując stanowisko ministerstwa że 30% lokacyi ma być ruchomej, wystarczy, jeżeli fundusz obrotowy postługiwać się będzie obu pierwszemi rodzajami.

Gdy obok tego fundusze rezerwowe ulokowane w papierach należycie są wyposażone a kasa nie absorbuje swej ruchomej lokacyi li dla zysku w re-skoncie — spełnia tem samym zadanie swe wzorowo i jest na wszelkie ewentualności zabezpieczoną.

W prowincjach zachodnich jest lokacya w papierach uzasadnioną bo jest ona tam ultima ratio ich lokacyi.

Gdzie pieniądź napływa, gdzie go zawsze jest w bród, gdzie nikt go nie potrzebuje ani na hipotekę ani na weksel tam kasy uciekać się muszą do niżania stopy wkładkowej poniżej stopy bankowej i poniżej stopy papierów publicznych i tam opłaci im się lokować swą gotówkę w papierach.

Takie kasy obywają się dwoma urzędnikami, którzy nie mają co robić, bo w Kasie brak ruchu, pożyczka hipoteczna to jest rara avis, weksel wyjątkowo się zdarza. a odcinanie kuponów nie wymaga dużo czasu

Rozwój miast prowincjonalnych w Galicyi po wiekowym zastoju jest w zarodku opartym przeważnie na kredycie. i to właśnie na kredycie swych własnych Kas Oszczędności, dlatego też Kasy te aby uczynić zadość zapotrzebowaniu, utrzymują liczny personal, są pracą w kredycie hipotecznym i wekslowym zaabsorbowane i nie można do nich absolutnie stosować miary zachodnich rentierów“.

Ostemplowanie kwitów ekstabilacyjnych.

Wymiar należyłości od kwitów ekstabilacyjnych opierały władze skarbowe na podstawie postanowień poz. taryfy 101 A. ustawy z 13 grudnia 1862 r. Dz. p. p. N. 89. Postanowienie to piewa

„dokumenty prawne na wszelkie inne interesa prawne, wymiar wedle wartości skala II.“

Wedle utartej praktyki przyjmowano za podstawę obliczenia należyłości skalowej sumę pożyczkową (kapitału) z doliczeniem kaucyi, jaką zwykle instytucje zwłaszcza zastrzegają w skryptach dłużnych na zabezpieczenie świadczeń ubocznych („Nebenleistung“). Kaucya taka stanowi odrebny tytuł prawny w odróżnieniu od „przynależności“ (Nebengebühr) jak n. p. odsetki związane z pretensją główną.

Korzystając z niewłaściwej stylizacji kwitów ekstabilacyjnych, wystawianych przez niektóre kasy, w których to kwitach zupełnie zbędnie kwitowano w czambuł: zapłatę kapitału odsetek kaucyi i przynależności, powzięły władze wymiarowe assumpt w ostatnich czasach do odmiennej praktyki w wymiarze należyłości od deklaracji ekstabilacyjnych. Mianowicie do sumy kapitału pożyczkowego doliczały nietylko kaucyę ale i odsetki przez cały czas trwania stosunku pożyczkowego opłacane, jakkolwiek odnośny dokument nie dawał żadnych danych do obliczenia, bo nie określał czasu odkąd i do kiedy bieżyły te odsetki a zupełnie niemożliwym było wyśrodkowanie kwoty zapłaconych odsetek przy rachach anmitetowych. I na to znalazły radę władze skarbowe — gdyż, jakkolwiek jest to opłata należyłości od dokumentu i ten jedynie powinien stanowić podstawę wymiaru, przynaglały władze skarbowe odnośne instytucje do wykazywania kwot pobranych tytułem odsetek, odsetek zwłoki i kosztów i doliczały je do wymiaru. Można sobie wyobrazić, że w ten sposób podwajała się często kwota należyłości od kwitu ekstabilacyjnego. Sytuacja dla instytucji była tem przvkrzejsza, że wobec utartej praktyki zatrzymywano przy spłacie tylko normalną należyłość od kwitu, a po wydaniu tegoż, było prawie niepodobieństwem uzyskać pokrycie dla dodatkowo wymierzonej nadwyżki.

Zdaniem władz skarbowych nie podlegało żadnej kwestyi i interesowani przeważnie nie kwestionowali doliczanie do wymiaru kwoty kaucyjnej — chociaż jej nawet nie kwitowano, — a to wychodząc z tego założenia, że zachodzi tu zniesienie praw i obowiązków w wartości określonej kaucyą.

Nowa ta metoda wymiarowa dająca się przykro odczuwać instytucjom trwała na szczęście czas stosunkowo nie długi a położyło jej kres rozporządzenie ministerstwa skarbu z 10. stycznia 1913 r. L. 91.923/12 wywołane wskutek zabiegów Powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, której szczególnie ta praktyka dawała się odczuwać.

Rozporządzenie to liczące się z licznymi orzeczeniami Trybunału administracyjnego*) w sprawie deklaracji ekstabilacyjnych przedstawia się dla interesowanych pod względem opłat skarbowych korzystniejszą aniżeli nawet dawniejsza praktyka, gdyż nie zmusza do doliczania nawet kaucyi intabilowa-

nej do podstaw wymiaru należyłości skalowej od kwitu.

Zasadniczym momentem rozporządzenia jest, że wartość zniesionych praw mających się ekstabilować znajduje swój wyraz w kwocie pokwitowanej a zatem tylko pokwitowana kwota stanowi podstawę do wymiaru a to w myśl poz. tar. 47 a :

„potwierdzenia uprawnionego dla zobowiązanego, służące do wykazania się z dopełnionych zobowiązań podlegają wymiarowi, wedle wartości przyjętego przedmiotu i należyłości wedle skali II.

Rozporządzenie to opiewa :

Kk. Finanzministerium

91.923/12.

Wien, am 10. Jänner 1913

Bezirkssparkassa in Krakau, Eingabe,

Löschungsquittungen.

Über das samt Beilagen mitfolgende h. o. unmittelbar überreichte Gesuch der Bezirkssparkassa in Krakau ist dieser Anstalt unverzüglich zu eröffnen, dass Urkunden, womit die Berichtigung von Darlehensforderungen bestätigt und die Löschung von hierfür eingetragenen Pfandrechten bewilligt wird (Löschungsquittungen) grundsätzlich nach T. P. 47 a) des Geb. Ges. zu behandeln sind.

* Bei der Vergebührung solcher Urkunden ist folgendermassen vorzugehen :

Enthält die Urkunde eine Quittung und zugleich eine Löschungsbewilligung über denselben Betrag, so bildet die Quittung das Hauptgeschäft, welches der Gebühr nach T. P. 47 a) des Geb. Ges. zu unterziehen ist, während die gleichzeitige Löschungsbewilligung gemäss §. 39 des Geb. Ges. keiner besonderen Gebühr unterliegt.

Für die Quittungsgebühr bildet der Betrag, dessen Empfang in der Urkunde bestätigt wird, die Bemessungsgrundlage; werden nebst dem Kapital, auch die Zinsen und Kosten ausdrücklich quittiert, so sind dieselben in die Bemessungsgrundlage einzubeziehen. — Der Umstand, dass der Betrag der Zinsen und Kosten in der Urkunde selbst nicht ziffermässig ausgedrückt ist (z. B. Bestätigung des Empfanges des Kapitals „samt Zinsen und Kosten“ oder „samt Anhang“) schliesst die Berücksichtigung derselben bei der Gebührenbemessung gemäss §. 5 B b des Geb. Ges. nicht aus. — Die Höhe der quittierten Zinsen und Kosten wird in einem solchen Falle zu erheben und nach §. 15 des Geb. Ges. dem Kapitale zuzuschlagen sein.

Demnach wird bei Anwendung der T. P. 47 a) des Geb. Ges. die Einbeziehung der Kostenkaution statt des ausdrücklich quittierten Zinsen — und Kostenbetrages in die Bemessungsgrundlage grundsätzlich ausgeschlossen bleiben.

Wird dagegen in einer solchen Urkunde nebst der Quittung die Löschungsbewilligung auch hinsichtlich eines den quittierten Kapitalbetrages übersteigenden weiteren Betrages erteilt, so ist die Urkunde ausser der skalamässigen Quittungsstempel noch mit dem nach T. P. 101 I B. des Gesetzes vom 13. Dezember 1862 R. G. Bl. Nr. 89 von jedem Bogen abgesondert entfallenden festen Stempel per 1 K. zu versehen.

Hienach bildet im konkreten Falle die Bemessungsgrundlage bei den nach dem vorgelegten „alten“ Formulare A) auszustellenden Löschungsquittungen, — da in demselben der Kapitalbetrag samt Zinsen und Anhang quittiert wird, — der Kapitalbetrag samt den zu erhebenden Zinsen und Kosten; bei den nach dem „neuen“ Formulare B) auszustellenden Urkunden, dagegen, falls dieselben bloss die Empfangsbestätigung des Kapitalbetrages selbst beinhalten, nur dieser Kapitalbetrag.

*) orzeczenie z 15 2 906 L. 1830 N. 4277 F. Budwiński

„ 21 6 906 L. 6956 N. 4632 F. „
 „ 31 10 908 L. 10.358 N. 6385 F. „
 „ 21 12 909 L. 11. 613 N. 7288 F. „
 „ 28 2 909 L. 11.753 N. 7300 F. „
 „ 22 4 910 L. 4036 N. 75.587 F. „
 „ 30 2 912 L. 13.407/11 N. 8748 F. „

Wzór A)

Odpis.

Powiatowa
Kasa oszczędności
w Krakowie.

Ulgi należytościowe w sprawach
konwersyjnych.

Kwit ekstabilacyjny

stempel na
30 h.

zaintabulowanem jest na podstawie skrypt dłużn
z dnia
do L. R. prawo
zastawu dla sum pożyczek
Koron z procentami po prowizją
kaucją Koron i wszelkich innych zobowiązań
i praw z powyższ skrypt wynikających na
rzecz Powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie. — Pon-
ieważ powołan sum pożyczek
Koron z procentami i wszystkimi przynależnościami
w drodze upłat ratalnych kwotą
zaś w resztującym kapitale pożyczkowym
w drodze konwersyi

..... słacon został
przeło Dyrekeya Powiatowej Kasy oszczędności w Krako-
wie, kwitując niniejszem z odbioru rzeczon
sum zezwala zarazem, aby wykreślenie prawa za-
stawu dla sum pożyczek Koron
z procentem po rocznie, prowizją
kaucją Koron i wszelkimi prawami i obo-
wiązkami w stanie biernym

zaintabulowanem zostało, względnie by dotycząc
pozyce wraz z innymi odnośniami
pozyceami w zupełności wykreślone zostało ..
Kraków, dnia 19 ..

L. Rep.

..... że osobiście mi znani, zamieszkali
w Krakowie
Powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie do jej za-
stępstwa upoważnieni, podpisy firmowe pod wyciśniętą
stampilią Kasy, imieniem tejże Kasy, na niniejszym doku-
mencie umieszczone, wobec mnie za swoje własnoręczne
uznali.

Kraków, dnia 19 ..

**Udzielanie pożyczek hipotecznych przez
sprzedaż papierów wartościowych.**

Panująca od dłuższego czasu ciasnota pienią-
dza i spadek kursu papierów wartościowych spowo-
wały, że wiele instytucyj, będących w posiadaniu
znaczniejszych kapitałów, jak kasy oszczędności,
zakłady ubezpieczeń i t. p. postanowiły kapitały
swoje zamiast w papierach wartościowych lokować
w hipotekach. Z powodu braku pieniędzy, starający
się o pożyczki byli zniewoleni chcąc z nich korzy-
stać poddać się warunkowi, że przyjmą, znajdujące
się w posiadaniu tych instytucyj papiery wartościowe
po pewnym ustalonym w wyższym kursie (n p. po
kursie z dnia 31 grudnia 1911) lub, że zezwolą ten

Wzór B)

Odpis.

Powiatowa
Kasa Oszczędności
w Krakowie

H. Nr.

Kwit ekstabilacyjny

stempel na
30 h.

zaintabulowanem jest na podstawie skrypt dłużn
z daty
do L. Rep. prawo za-
stawu dla sum pożyczek
Koron z procentami prowizją
kaucją Koron i wszelkich innych zobowiązań
i praw z powyższ skryp wynikających na rzecz
Powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie. — Ponieważ
powołan sum pożyczek
Koron już całkowicie słacon został, przeło
Dyrekeya Powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie,
kwitując niniejszem z odbioru rzeczon sum
pożyczek Koron zezwala zarazem, aby
wykreślenie prawa zastawu dla sum pożyczek
..... Koron z przynależnościami i kaucją
Koron i wszelkimi prawami i obowiązkami
w stanie biernym

i wszelkich hipotekach ubocznych zaintabulowanem zostało,
względnie, by dotyczące pozycye dłużne wraz z innym
odnośniami pozyceami w zupełności wykreślone zostały.

Kraków, dnia 191 ..

L. Rp.

....., że osobiście mi znani w Kra-
kowie
Powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie do jej za-
stępstwa upoważnieni, podpisy firmowe pod wyciśniętą
stampilią Kasy, imieniem tejże Kasy, na niniejszym doku-
mencie umieszczone, wobec mnie za swoje własnoręczne
uznali.

Kraków, dnia 191 ..

ten wyższy kurs policzyć sobie przy wypłacie po-
życzki, bez względu na to, po jakim kursie papiery
te na ich rachunek zostałyby potem sprzedane.

Ze względu na brzmienie § 991 ust. cyw. inte-
resa takie mogłyby nastroczać pewne wątpliwości —
przeło należy w tej sprawie powiedzieć co na-
stępuje :

Już od dłuższego czasu ciasnota pieniądza do-
prowadziła do tego, że starający się o pożyczkę
na bardzo pewne hipoteki godzić się muszą na dość
ciężkie warunki. Mianowicie starający się o kredyt
prócz bieżących procentów, z reguły muszą przy-
rzec, że zwrócą większą kwotę niż w rzeczywisto-
ści otrzymali. Ze przyrzeczenie to jest tak samo
dozwolone i ważne jak przyrzeczenie opłaty bieżą-
cych procentów — nie ulega żadnej wątpliwości, na-

wet choćby to nie było wyraźnie w § 5 ustawy z 14 czerwca 1868 Dz. u. p. Nr. 63 wypowiedziane. Prawda, że nieraz umowa taka bywa trochę niedokładnie formułowaną, jeśli skrypt dłużny przeznaczony do zainstabulowania hipoteki, obu tych pożyczki, mianowicie rzeczywiście otrzymanej sumy pożyczkowej i przyrzeczonej nadwyżki (tj. prowizji przy zaliczeniu, która jest zazwyczaj oznaczoną w stosunku procentowym do kwoty pożyczkowej) nie rozróżnia, lecz opiewa tylko, że dłużnik uznaje, iż otrzymał sumę wyższą (tj. sumę w rzeczywistości wypłaconą razem z prowizją) i przyrzeka tę sumę jako pożyczkę zwrócić. Ta pod względem prawniczym niedokładna stylizacja musi naturalnie być sprostowaną odpowiednio do prawdziwego zamiaru stron.

Jeśliby dłużnik chciał przeciw brzmieniu skryptu dłużnego wnosić jakie zarzuty, np. że on nie otrzymał całej uznanej sumy, wówczas zarzut ten byłby odparty przez dowód, że dłużnik tę podwyżkę przyrzekł w toku rokowań względem zawarcia interesu pożyczkowego jako osobne świadczanie.

Szczególny powód do przyrzeczenia zwrotu wyższej sumy niż była rzeczywiście wypłaconą istniał zawsze w wypadkach, gdzie pożyczkę udziela zakład emitujący, listy zastawne, których kurs jest niższy od wartości nominalnej. Jeśli listy zastawne notowane są po 97 i tylko po tym kursie mogą być pozbyte, wówczas szukający kredytu musi przyrzec za każde 97, które dostaje, zwrócić 100 — gdyż listy spłacić musi Zakład emisyjny także wedle nominalnej wartości.

Co się tyczy naszego wypadku, gdzie w celu wypłaty waluty pożyczkowej miałyby być wprzód papiery wartościowe spieniężone, to i tu leży w zamiarze stron, aby spłaconą była prowizja za zaliczenie, aby zatem dłużnik z tego tytułu więcej zwrócił, niż w rzeczywistości otrzymał. Tylko, że starający się o pożyczkę poddaje się świadomie i rozmyślnie dalszemu jeszcze utrudnieniu, a mianowicie oblicza i wydaje a więc sprzedaje mu się papiery po pewnym wyższym kursie, pozostawiając mu po przeprowadzeniu interesu pożyczkowego troskę w uzyskaniu za te papiery gotówki po kursie, który mniej lub więcej stoi poniżej kursu jemu obliczonego.

Lecz i tu ze stanowiska prawnego nie możnaby nic zarzucić, gdyby w pertraktacjach o pożyczkę wyraźnie ustalono, że starający się o pożyczkę zakupuje papiery po pewnej oznaczonej cenie, cena ta nie będzie gotówką zapłaconą lecz zakredytowaną i uważaną jako waluta pożyczkowa a więc i w skrypcie dłużnym jako otrzymana potwierdzoną i uznaną jako przedmiot oprocentowania i zwrotu. Co do tego bowiem nigdy nie istniała wątpliwość, że waluta pożyczkowa przez zmianę długu ważnie może być udzieloną.

Jeśli w pertraktacjach wyż wymieniony stan rzeczy nie będzie tak wyraźnie sprecyzowany, lecz jeśli będzie tylko krótko powiedziane, że zaliczenie pożyczki ma nastąpić w papierach wartościowych po oznaczonym kursie, wówczas może zaistnieć pozór, że zachodzi wypadek, o którym wspomina § 991 ust. cyw. mianowicie, że „zamiast pieniędzy pożyczonym jest prywatny oblig lub towar”. Lecz i tu należy na pewne oczekiwać, że sądy w obec niedokładnego sposobu wyrażania się położą nacisk na właściwy zamiar stron i tej różnicy od wypadku z § 991 ust. cyw. nie zapoznają.

Jest zresztą kwestją, czy § 991 ust. cyw. wobec wyż cytowanej ustawy z 14 czerwca 1868 pozostał jeszcze w mocy; ale choćby się nawet to przy-

znało, to przecież należy przyjąć, że temu § 991 nadano zmienione i ograniczone znaczenie. Gdyż § 991 nie ma już więcej służyć ku ochronie szukającego kredytu przeciw nadmiernemu obciążeniu, tendencya ta bowiem przez wspomnianą ustawę z roku 1868 została w zupełności usunięta.

O tyle tylko § 991 mógłby jeszcze mieć znaczenie o ile wymierzony w nim wypadek „jeśli zamiast pieniędzy pożyczonym jest prywatny oblig lub towar” zawiera pewną niejasność, która powoduje przewidywaną w § 991 nieważność zobowiązania pożyczkowego. W tych warunkach konieczną jest rzeczą ograniczyć § 991 ściśle na wypadki w tymże paragrafie określone gdzie strony wprost bezpośrednio dostarczenie samego przedmiotu pożyczki mają na myśli; nie można atoli tego paragrafu rozciągać na rozmaite wypadki, w których już z góry miały na oku pośrednie dostarczenie waluty pożyczkowej i stosownie do tego dokładnie się umówiły. Otóż w tej mierze właśnie przy omawianych transakcjach instytucji pieniężnych nie może być żadnej wątpliwości; one nie dają pożyczki w papierach wartościowych lecz wypłacają walutą pożyczkową ceną kupna papierów wartościowych

Notatki.

† **Maryan bar. Błażowski.** Dnia 14 lutego zmarł we Lwowie Maryan br. Błażowski, prezes Wydziału Powiatowej Kasy oszczędności w Buczaczu, Prezes Rady powiatowej buczackiej, były poseł do Rady państwa, właściciel dóbr ziemskich etc. Przez śmierć s. p. br. Błażowskiego ponosi buczacka kasa oszczędności niepowetowaną stratę, zmarły bowiem instytucją tą nader gorliwie się zajmował wszystkimi sprawami, odnoszącemi się do tej kasy jak i do kas oszczędności w ogóle szczerze się interesował i nie szczędził ani pracy ani trudu tam gdzie chodziło o dobro tej instytucji.

Pogrzeb śp. Maryana br. Błażowskiego odbył się we Lwowie dnia 17-go lutego b. r. Cześć jego pamięci.

† **Karol Smolka.** Dnia 1. marca r. b. zmarł we Lwowie Karol Smolka, emerytowany dyrektor galicyjskiej kasy oszczędności. S. p. Karol Smolka brał udział w walce o wolność w r. 1863, a po upadku powstania ukończył studia uniwersyteckie we Lwowie i Paryżu poczem wróciwszy do kraju wstąpił najpierw do służby kolejowej a następnie w r. 1877 przeszedł do galicyjskiej kasy oszczędności, gdzie początkowo pełnił funkcje sekretarza, w roku zaś 1885 zamianowany został dyrektorem hipotecznym.

Nieskazitelny charakter, wysokie poczucie obowiązku, niezmordowana praca — zjednały s. p. Smolce powszechny szacunek. Z dyrekcji galicyjskiej kasy oszczędności ustąpił w roku 1899 a najlepszym dowodem, jak sumiennie prowadził powierzony jego kierownictwu dział hipoteczny jest ta okoliczność, że pomimo przesilenia na jakie galicyjska kasa oszczędności narażoną była w roku 1899 — w dziale pożyczek hipotecznych nie poniosła żadnej absolutnie straty — Na emeryturze nieprzystając interesować się żywo instytucją, w której był przez szereg lat współkierownikiem — oddał się studjom lingwistycznym — których był wielkim zwolennikiem. Cześć jego pamięci.

W sprawie zamknięć rachunkowych kas oszczędności. Kto z uwagą przegląda od szeregu lat drukowane zamknięcia naszych kas oszczędności, musi z zadowoleniem skonstatować, że z każdym rokiem są one dokładniejsze, przejrzystsze i bogatsze w treść i objaśnienia poszczególnych rubryk bilansu i po-

zycy rachunku strat i zysków, tak, że co raz łatwiej w tych zamknięciach zorientować się nawet laikowi. — Wiele atoli jeszcze jest braków w zamknięciach niektórych kas, — a braki te przy odrobinie dobrej woli i bez wielkiego nawet nakładu pracy dałyby się usunąć. Uzupełnienie zamknięć niektórymi datami byłoby bardzo pożądane zwłaszcza dla celów statystycznych. Tak n. p. nie wszystkie kasy podają podział kapitału wkładowego wedle wysokości kwot i ilości odnośnych książeczek — a przecież dla studyów statystycznych jest to rzecz bardzo ważna; ponieważ zestawienie takie i tak kasy co roku muszą sporządzać dla centralnej komisji statystycznej we Wiedniu, przeto też umieszczenie takiego podziału kapitału wkładowego nie wymagałoby osobnych trudności i prac i wystarczyłoby podać w sprawozdaniu dyrekcji te daty, które podane zostały do centralnej komisji statystycznej.

Również nie bez znaczenia dla statystyki i studyów ekonomicznych byłby wykaz ruchu wkładek i zwrotów w poszczególnych miesiącach. Daty te zwłaszcza za rok 1912 będą bardzo pożądane i ciekawe — dadzą one bowiem obraz ogólny ruchu wkładek, w których miesiącach ruch ten był najsil-

niejszy tak przy wkładkach jak i wypłatach. I tego rodzaju zestawienie nie wymaga zbyt wielkiego nakładu pracy.

Pożądany byłby także podział pożyczek hipotecznych na pożyczki hipoteczne na większą własność na realności i na mniejszą własność — daty te, w obec ciągle w wentylowanej kwestyi oddłużenia własności ziemskiej, nie są bez znaczenia i mogą dać szczegółowy obraz działalności kas oszczędności na polu kredytu hipotecznego.

Ponieważ nie wszystkie kasy oszczędności w swych zamknięciach pomieszczają stopę procentową od wkładek jak i od lokacyj czynnych, przeto i uzupełnienie zamknięć temi datami jest bardzo pożądane, zwłaszcza w zamknięciach za rok 1912, w którym niektóre podwyższyły stopę procentową.

Uzupełnienie zamknięć w powyższych szczegółach nie wymaga wiele pracy a ułatwi w wysokim stopniu i studia statystyczne i studia nad ekonomiczną i humanitarną działalnością — kas oszczędności.

Ruch wkładek w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc styczeń 1913.

	%	Stan kapitału wkładowego z dniem 31 grudnia 1912.		W ciągu miesiąca stycznia 1913.						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 31 stycznia 1913			
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócone			K.	h.	K.	h.		
				Stron	K.	h.	Stron	K.	h.						
Bochnia m.	5	3,663	963	25	267	105,481	62	465	187,025	90	—	81,544	28	3,664,898	49
Bochnia p.	5	3,802,519	88	174	—	85,374	39	301	202,629	73	—	117,255	34	3,685,164	54
(filia w Limanowej).	5	139,788	84	81	—	44,767	07	25	8,191	43	+	36,635	61	176,424	48
Bohorodczany p.	-4 1/2 5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzesko p.	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzeżany p.	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buczacz p.	4 1/2 -5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowa m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dobromil m.	4	868,939	53	59	—	20,870	55	107	55,572	16	—	34,701	61	834,287	92
Drohobycz m.	—	3,982,155	16	211	—	210,004	90	222	216,969	12	—	6,964	22	3,975,190	94
Gorlice p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gródek Jagielloński p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław m.	—	3,238,415	06	245	—	84,417	13	330	118,436	—	—	29,019	43	3,209,395	63
Jasło m.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalusz p.	4 1/2	641,351	57	73	—	27,931	67	159	56,533	17	—	28,601	50	612,750	07
Kalusz p.	—	304,168	40	—	—	—	—	52	8,989	30	—	8,989	30	295,179	10
Kolomyja m.	—	9,025,657	82	509	—	245,654	04	1051	444,259	79	—	198,605	75	5,827,052	07
Kraków m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kraków p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krosno m.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lwów gal.	4	97,554	908	22	9487	4,139,566	53	15135	5,599,230	59	—	1,459,664	06	97,554,908	22
Lwów m.	5	478,653	80	283	—	221,915	—	65	26,251	94	+	195,663	64	675,939	83
Mielec p.	5	1,176,966	43	44	—	47,423	77	118	39,425	76	+	7,998	01	1,184,964	44
Myślenice p.	4 1/2 -5	2,472,217	87	—	—	124,416	54	—	195,009	28	—	70,592	74	2,401,625	13
Nowy Sącz m.	—	5,279,528	20	501	—	353,354	46	576	278,987	73	+	74,366	73	5,353,894	93
Nowy Targ p.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysł m.	4 1/2	8,542,056	86	707	—	418,083	78	2175	728,933	90	—	310,850	12	8,231,206	74
Podgórze m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ropczyce p.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rudki p.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeszów m.	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sądowa wisznia m.	4 1/2	220,803	43	57	—	21,866	25	14	12,014	11	+	9,852	14	230,455	57
Sambar m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sambar p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sniatyn m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sniatyn p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sokal m.	4 1/2	1,819,138	69	119	—	58,222	59	286	83,399	52	—	25,176	93	1,793,961	76
Stryj m.	5	4,325,928	23	375	—	216,895	63	666	461,243	05	—	244,347	42	4,081,580	81
Tarnobrzeg p.	4 1/2	1,836,443	71	255	—	149,173	34	239	176,152	06	—	26,978	72	1,809,464	99
Tarnopol m.	—	5,775,262	98	477	—	365,884	34	925	415,711	71	—	49,827	37	5,725,435	61
Tlumacz p.	4 1/2	786,363	75	97	—	37,072	62	106	68,983	80	—	31,909	98	754,453	77
Trembowla p.	4	934,708	69	100	—	22,168	49	171	40,252	61	—	18,084	12	918,624	57
Wadowice p.	4 3/4	4,628,638	25	324	—	277,460	11	456	311,831	30	—	34,371	19	4,594,267	06
Wieliczka p.	5	4,652,436	50	214	—	105,126	98	339	149,599	27	+	44,472	29	4,607,964	21
Zaleszczyki p.	—	1,118,041	81	66	—	27,506	—	234	144,335	48	—	116,629	48	996,212	33

W tem dopisane % ad 1) 1.622-39

Jako korzystną lokację kapitału polecamy

4 ¹/₂ %

Listy zastawne

Banku Galicyjskiego
dla handlu i przemysłu
w Krakowie
wolne od podatku.

Listy te, mające **pupilarne bezpieczeństwo**, nadają się do lokowania funduszy sierocych w depozytach sądowych, oraz mogą być użyte na wady, kaucyje małżeńskie i t. p.

Powyższe listy są do nabycia w Kantorze Banku po kursie dziennym.

Filia c. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu
WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł. i od 3 do 4 popoł.

książeczki wkładkowe

z 4% oprocentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k. jednego dnia i na jedną książeczkę bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dziennym bez doliczenia prowizji, wydaje przekazy i akredytywy na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdowe, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela na nie zaliczek.

FILIA

Pragskiego Banku Kredytowego

we Lwowie, ul. Karola Ludwika 1. 29

(Nr. telefonu 937, 946, 846).

Zakład centralny w Pradze. Filie w Kolinie Otomuńcu i Brodach.

Wpłacony kapitał akcyjny K. 9,000,000.

Fundusze rezerwowe i gwarancyjne K. 4,100,000.

Korzystne załatwianie

wszelkich transakcji bankowych i lokacyi kapitałów

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — **Otwieranie kredytów i udzielanie zaliczek** na pokład papierów wartościowych. — **Przyjmowanie** w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. — **Ubezpieczanie losów i efektów** od strat z powodu wylosowania. — **Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych.** — **Listy polecające i akredytywy** na sezony podróży. — **Eskont weksli.** — **Inkasa i wypłaty** w kraju i na miejsca zagraniczne. — **Wkłádki pieniężne**, na książeczki wkładkowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowuje po

4 ¹/₂ procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem: oprocentowanie po 4 ¹/₄ % i w rachunku bieżącym.

Oddział komercyjny:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowlanych publicznych, kredyty na podatki i cła. **Zaliczkowanie faktur towarowych.** Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tycheż.

Wiedeński Bank Związkowy

FILIA WE LWOWIE.

LWÓW

Kapitał akcyjny:
K. 80,000,000.

Fundusze rezerwowe:
K. 23,027,428-13.

we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 13.

Telefon nr. 57. Dyrekcya
Telefon nr. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń

FILIE: Augsburg, Z. Berno, Budapeszt, Czerniowce, Grac, Proseclajów, W. Neustadt i St. Pölten.
12 kantorów wymiany i kas depozytów we Wiedniu.

Załatwia wszelkie interesa bankowe oraz transakcye w zakres kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkładki na 4% książeczki wkładkowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dnem następnym po złożeniu wkładki a kończy się z dnem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. **Eskontuje weksle**, otwiera kredyty i udziela zaliczki w podkład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty giełdowe na targach krajowych i zagranicznych. **Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy** na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe. Inkasuje weksle we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania. Rewiduje bezpłatnie numera losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu. Najkorzystniejsze. Pilne czuwanie nad interesami klientów. Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwione doświadczeniem i rozgałęzionymi stunkami w całym świecie kupieckim.